

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6289 El. paštas priim@lrs.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIAM
PROKURORUI
EVALDUI PAŠILIUI

2020 05 21
Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 209 straipsnio 1 dalimi prašome Lietuvos Respublikos generalinį prokurorą 2020 m. gegužės 26 d. atvykti į Seimo plenarinį posėdį ir atsakyti į šiuos teikiamus klausimus:

1. Viešai ne kartą skelbta, jog dalis ikiteisminio tyrimo įstaigų (dažniausiai – Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT)) pareigūnų, vykdydami savo tarnybines pareigas klastoja tiek tarnybinius pranešimus, kurių pagrindu ikiteisminio tyrimo teisėjas sankcionuoja ne viešo pobūdžio priemonių taikymą, tiek ir pačius įrodymus.

Tokia situacija įvyko buvusio Vilniaus vicemero ir socialdemokratų partijos Vilniaus skyriaus vadovo Romo Adomavičiaus byloje. Viešai teigiama ir patvirtinta, jog buvo suklastotas melagingas tarnybinis pranešimas apie laiką/vietą/aplinkybes, kur R. Adomavičius galimai pareikalavo kyšio.

Taip pat viešumoje pasirodė ikiteisminio tyrimo pareigūnų pokalbiai apie tai, kaip trinami su įtariamaisiais padaryti įrašai, kaip vietomis sukeičiamos frazės ir vietoj nepageidaujamų žodžių atsirandančius užsesius.

Todėl norėtumėme paklausti:

Kiek nuo Jūsų kadencijos pradžios buvo pradėta ikiteisminių tyrimų dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnų, vykdančių tarnybines pareigas, atliktų klastojimų ar piktnaudžiavimo savo pareigomis?

Ar Jūs laikote pateisinama ir teisėta praktika, kai ikiteisminio tyrimo metu surinkta informacija teismui pateikiama selektyviai, ištrinant arba nepateikiant epizodų naudingų įtariamiesiems?

Ar Jūs viešai prieinamoje informacijoje dėl R. Adomavičiaus matote ikiteisminio tyrimo pareigūnų galimai padaryto nusikaltimo požymių?

2. Viena pagrindinių priežasčių, Jus teikiant į Generalinio prokuroro pareigas, buvo nurodomas Jūsų moralumas ir atsakingumas. Be kita ko, Jūsų moralumas pasireiškęs ir tuomet, kai anksčiau kitiems gyvsidabriu užteršto teismo darbuotojams teikiant ieškinius, Jūs ieškinių teikimo drąsiai ir moraliai atsisakėte. Viešai komentuodamas ne kartą teigėte, jog pats iš valstybės žalos neketinate teistis.

Tačiau 2019 m. gruodžio mėn. pateikėte ieškinį prieš Lietuvos valstybę ir iš jos prašėte priteisti ne tik padarytą neturtinę žalą, bet ir priedus prie atlyginimo už darbą, dirbtą tuo metu esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų.

Todėl norėtumėme paklausti:

Atmindamas, jog į pareigas buvote paskirtas kaip asmuo, pažadėjęs pats žalos iš valstybės šioje byloje nesiekti, ar nemanote, kad Jūsų elgesyje yra sukčiavimo požymių, kurie nederą su Jūsų užimamomis pareigomis?

Todėl ar nemanote, kad tokiais savo veiksmais ne tik manipuliavote visuomenės jausmais viešai save pateikdamas kaip aukščiausios moralės pareigūnu, bet turintis moralinę teisę eiti Generalinio prokuroro pareigas?

3. Jau ne pirmus metus viešai teigiama, jog Lietuvoje kreipiantis į teismus sankcionuoti elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolę, yra atmetama tarp 0.5 ir 1.5

procentų prokurorų prašymų. Tuo tarpu, ES vidurkis – 60-70 procentų. Viešai žinoma ir EŽTT doktrina išsakyta Moldovos atžvilgiu.

Todėl norėtumėme paklausti:

Jūsų nuomone, kodėl Lietuvos prokurorų darbas toks efektyvus?

Ar tokią praktiką lemia Jūsų profesionalumas, o galbūt skaičiai parodo, kad yra nepakankama kontrolė?

Jūsų nuomone, ar teisėjai yra visiškai nepriklausomi sankcionuojant elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolę?

Kaip manote, ar teisėjų spendimus įtakoja faktas, kad kai teisėjas nori būti paaukštintas pareigose, jis turi gauti LR specialiųjų tyrimų tarnybos pažymą, o atsisakymas sankcionuoti elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolę, gali reikšti karjeros pabaigą?

4. Skaidrinant prokuratūros sistemą, 2015 m. LR Seimas įtvirtino, kad šalies generalinis prokuroras, į naujas pareigas ar pareigose paaukštinant prokurorus, skirtų tik remdamasis Atrankos komisijos išvadomis, o ne savo nuožiūra. Tačiau, kaip rodo Jūsų praktika, Jūs dažnai skiriate ar aukštinate prokurorus, kurie, remiantis Atrankos komisijos išvadomis, tikrai nėra įvertinti kaip geriausi.

Todėl norėtumėme paklausti:

Kokia, Jūsų nuomone, Atrankos komisijos veiklos prasmė?

Gal vertėtų atsisakyti tokios komisijos aplamai?

5. Kaip žinia, 2019 m. kovo mėn., Jūs savo dukros krikštatėvį J. Gelumbauską paskyrėte Panevėžio apylinkės prokuratūros vyriausiuoju prokuroru, nepaisant to, jog šis kandidatas atrankos komisijoje surinko mažiausiai balų.

Atvejį nagrinėjusi Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (VTEK) konstatavo:

„VTEK supranta, kad šiuo atveju visuomenei gali kilti abejonių dėl E. Pašilio nešališkumo, todėl atkreipia dėmesį, jog būtent nešališkumą, kaip vieną iš elgesio standartų, įtvirtina Prokurorų etikos kodeksas. Tačiau šio teisės akto laikymosi priežiūra nepatenka į VTEK kompetencijos ribas“.

Todėl norėtumėme paklausti:

Ar Jūsų nuomone, Generalinis prokuroras turėtų laikytis aukštų etikos ir moralės standartų? Prokurorų etikos kodekso?

Ar nemanote, kad tokiais savo veiksmais pažeidėte ne tik etikos ir moralės standartus, bet ir prokurorų etikos kodeksą? Ar buvo pateikta išnagrinėti Jūsų sprendimo teisėtumas dėl J. Gelumbausko paskyrimo į atitinkamas pareigas? Jei ne – kodėl?

6. Pastarosiomis savaitėmis pradėtas ikiteisminis tyrimas, gavus duomenų apie tai, kad Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento prokurorai N. Marcinkevičius ir U. Vyčinas, Kauno apygardos prokuratūros 2-ojo baudžiamo persekiojimo skyriaus prokuroras D. Puzinas bei FNTT Vilniaus apygardos valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiasis tyrėjas N. Valatka, veikdami nepriklausomai vienas nuo kito, neformaliai susitikinėjo su Kaune praktikuojančiu advokatu Š. Mickevičiumi ir aptarinėdavo jų žinioje esančių finansinių – ūkinių ikiteisminių tyrimų eigą, neviešintinus duomenis, bei galimybes priimti proceso sprendimus, kuriais suinteresuoti šio advokato neoficialiai atstovaujami privatūs asmenys.

Todėl norėtumėme paklausti:

Ar ši Baudžiamojo persekiojimo departamento prokurorų elgsenos praktika yra įprasta bei nuolatinė Jūsų vadovaujamoje institucijoje?

Ar Jūs prisiimate atsakomybę už tai, kad Jūsų vadovaujamos Generalinės prokuratūros aukščiausių pareigūnų veikloje yra korupcijos bei prekybos poveikiu požymių?

7. Šių metų gegužės 8 d. Generalinė prokuratūra pranešė atsisakiusi pradėti ikiteisminį tyrimą dėl Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūno Renato Martišiaus galimai neteisėtų veiksmų.

Pagal Generalinės prokuratūros pareiškimą, neteisėtu poveikiu įtariamo advokato Giedriaus Danėliaus ir jo ginamo verslininko Antano Petrošiaus, įtariamo Nacionalinio kraujo centro byloje, pareiškimuose nėra jokių duomenų apie STT pareigūno galimą prekybą poveikiu, trukdymą teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno, advokato ar antstolio veiklai ar piktnaudžiavimą.

„Patikrinus ir patikslinus pareiškimuose nurodytas aplinkybes konstatuota, kad pareiškimuose minimas STT pareigūnas arba nepadarė jam priskiriamų veiksmų, arba vykdydamas savo tarnybines pareigas veikė teisėtai, arba jo, kaip privataus asmens, veiksmuose nėra jokios nusikalstamos veikos požymių“.

„Pareiškime nurodyto bendravimo metu turtinės ar kitokios asmeninės naudos STT pareigūnas nesiekė, valstybės tarnautojos neteisėtą sprendimų priimti neprašė, jokio atlygio jai nesiūlė. Prokuroras taip pat konstatavo, jog pareiškimuose nurodyto bendravimo metu STT pareigūno šiai valstybės tarnautojai pateiktas prašymas suteikti viešo pobūdžio informaciją neturi jokios nusikalstamos veikos požymių“.

Taip pat teigiama, nepasitvirtino pareiškimuose nurodyti teiginiai, jog STT pareigūnas trukdė teisėjams atlikti su baudžiamosios bylos tyrimu ir nagrinėjimu susijusias pareigas.

Todėl norėtumėme paklausti:

Ar tai, kad prieš ikiteisminio tyrimo teisėjui sprendžiant dėl neviešo pobūdžio priemonių taikymo sankcionavimo, su juo neoficialiai bendrauja ikiteisminio tyrimo pareigūnas, Jūsų nuomone, yra skaidri, teisėta ir įprasta Lietuvoje praktika?

Jūsų nuomone, ar tai, kad prekybą poveikiu vykdo būtent teisėsaugos pareigūnas, prekybą poveikiu dekriminalizuojama?

Paaiškinkite prašau, ar situacija, kai aukštas valstybės pareigūnas (pavyzdžiui, viceministras) keletą darbo dienų skiria tarimuisi, informacijos rinkimui, tarpininkavimui dėl susitikimų ir pokalbių dėl vieno „privataus asmens“ problemos, yra įprasta praktika Lietuvoje?

8. 2020 m. gegužės 14 d. Lietuvos Respublikos Seimo Nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos atlikto parlamentinio tyrimo dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio Lietuvos politikams, valstybės tarnautojams ir politiniams procesams Lietuvoje išvados“ be kita ko yra konstatuojama:

„1. Apklausus liudytojus, pasitvirtino aplinkybė, kad fondas „BaltCap Infrastructure Fund“ investuoja į naujos mokyklos ir vaikų darželio projektą (projekto kaina 11 mln. eurų) Vilniaus Kalnėnų mikrorajone, kuriame įsikurs Seimo nario G. Landsbergio žmonos A. Landsbergienės valdoma Karalienės Mortos mokykla bei darželis „Vaikystės sodas“. Pranešimai apie investiciją išplatinti po to, kai grupė Seimo narių (daugiausia priklausančių Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai) kreipėsi į Konstitucinį teismą dėl Seimo patvirtintos pensijų sistemos reformos.

2. UAB „Krajama“ (dabar – UAB „Knowledge Investment“) su žemės sklypu Karalienės Mortos mokyklos bei darželio „Vaikystės sodas“ statybai Vilniaus Kalnėnų mikrorajone buvo įsigyta už vieną eurą.“

Tačiau tiek Seimo narys G. Landsbergis, tiek jo sutuoktinė A. Landsbergienė ir su jų šeima bei su objekto statybomis susijusios įmonės atsisakė Komisijai paaiškinti ir (arba) pateikti dokumentus, kurie pagrįstų UAB „Krajama“ su žemės sklypu įsigijimo sandorį, jo vertę ir paaiškintų jo įsigijimo aplinkybes, dėl to Komisija negalėjo pabaigti parlamentinio tyrimo šia apimtimi ir išvadose atsakyti į klausimą, ar toks sandoris yra skaidrus ir neturi politinės korupcijos požymių.

Todėl norėtumėme paklausti:

Jūsų nuomone, ar parduotos žemės sklypo kaina 1 euras Vilniaus mieste yra normali kaina ir yra įprastinė praktika parduoti už vieną eurą, o gal toks sandoris kelia tam tikrus įtarimus ir turintis požymių, jog bandoma išvengti mokesčių?

Ar Generalinė prokuratūra planuoja pradėti ikiteisminį tyrimą dėl prekybos poveikiu ar korupcijos pagal Seimo komisijos surinktą ir paskelbtą medžiagą?

9. 2020 gegužės m. 14 d. LR Seimas pritarė Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos atlikto parlamentinio tyrimo dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio Lietuvos politikams, valstybės tarnautojams ir politiniams procesams Lietuvoje išvadai,

kurioje yra ir prokuroro Kęstučio Vagnerio liudijimas. Dar 2013 metais, nagrinėdamas pavestą jam užduotį, pagal Seimo nario A. Butkevičiaus atstovo K. Virbicko prašymą, sukaupęs ir perdavęs ikiteisminio tyrimo institucijom pakankamai didelį duomenų (apie 2000 lapų) dėl galimų pažeidimų Visagino atominė elektrinėje viešųjų pirkimų procese, ir bendrovėje „Klaipėdos nafta“, kuri įgyvendino Suskystintųjų gamtinių dujų terminalo statybą, patikino, kad pastangos inicijuoti tolesnį tyrimą jam nebuvo pavedamos, o perduodamos kitiems prokurorams, kurie paprasčiausiai atsisakydavo pradėti ginti viešąjį interesą.

Todėl norėtumėme paklausti:

Ar Jūs, tapęs Lietuvos Respublikos generaliniu prokuroru 2015 metais, žinojote apie nutrauktus ikiteisminius tyrimus inicijuotus Kęstučio Vagnerio?

Kokių veiksmų ėmėtės, kad didelį atgarsį visuomenėje sukėlę galimi pažeidimai Visagino atominėje elektrinėje ir Klaipėdos naftoje būtų ištirti?

10. 2020 m. gegužės 14d. buvo išplatinta vaizdo medžiaga iš Neringos Venckienės namų, 2012 05 17 dienos, policijos šturmo
(<https://www.facebook.com/FreeNeringa/videos/2990775504536028/> ir https://youtu.be/ff_pmbC3Oy8), po kurio N. Venckienei buvo pateikti baudžiamieji kaltinimai.

Todėl norėtumėme paklausti:

Kaip dėl šio atvejo vertinate ikiteisminio tyrimo institucijų ir savo vadovaujamos generalinės prokuratūros darbą?

Ar ketina generalinė prokuratūra iš naujo vertinti šią situaciją ir ten veikusių asmenų veiksmus? Ar ketina peržiūrėti inkriminuojamas veikas N. Venckienei?

Kaip vertinate savo, kaip generalinio prokuroro darbą, ginant visuomenės interesą?

Ar dėl aukščiau išvardintų aplinkybių ketinate priimti atsakomybę ir atsistatydinti?

Kadangi šiuos Jūsų atsakymus stebės ir Lietuvos piliečiai, prašome, prieš pateikiant atsakymus, perskaityti ir pateiktus klausimus.

Seimo nariai

Naglis Putellius
Artūras Skarochius
DAINIUS KEPENIS
Ryszardas Kubiak
Rimantas Šeštelis
Zigmantas Jasiulis
Gedas Oksa
Vanda Kravčiuk
Lina Rozova
Mihailas Šlačekis
Arūnas Gudvilaitis
Petras Brautis
Linas Jurauskas